

Švýcarské PIWI odrůdy pěstované již v ČR

V poslední době se i u nás čím dál častěji mluví o PIWI odrůdách původem ze Švýcarska. Jejich šlechtitelem a širitelem je Valentin Blattner (nar. 5. 8. 1958 – 63 let). Spravuje vinařství na ekologických principech v Soyhieres v kantonu Jura. Patří mezi průkopníky biovinařství ve Švýcarsku (od roku 1991) a úzce spolupracuje s organizací PIWI International a výzkumnou stanicí Agroscope Changins-Wädenswil. **Mezi ty nejznámější odrůdy patří: Cabernet blanc, Cabernet Jura, Cabertin, Cabaret noir, Pinotin, Birstaler Muscat, Satin noir, Réselle a Sauvignac. V ČR se zatím více prosazují bílé moštové odrůdy jako Cabernet blanc a Sauvignac.**

Cabernet blanc (syn.: VB 91-26-1)

Jde o dosud nejrozšířenější odrůdu u nás. Vznikla v roce 1991, křížením odrůd Cabernet Sauvignon × blíže neurčená odolná hybridní odrůda (dnes díky genetice víme, že mezi rodiči jsou Sylvánské zelené, Ryzlink rýnský a Chancellor – používal německé hybridy). Křížení by mělo vypadat tedy nějak takto: Cabernet Sauvignon × / Sylvánské zelené × (Ryzlink rýnský × V. vinifera?) × (JS 12417 × Chancellor)/. Odrůda má svou aromatikou postavenou na „zelených“ pyrazínech. Odrůda dozrává střed-

ně pozdně, tj. koncem září. Bobule mají zelenou barvu a právě až při dozrání na přelomu září až října se postupně začínají vybarvovat do žluta s hnědými tečkami. Odrůda se dosud rozšířila především ve Švýcarsku, Německu, Nizozemsku a Rakousku.

Odrůda je velmi dobře odolná vůči základním houbovým chorobám (zejména plísni šedé a padlí) i mrazu. Jarními mrazy také příliš netrpí, protože raší později. Je však náchylnější ke sprchnutí. Rezavě hnědé révi vyžívá velmi dobře. Bobule je menší až středně velká, kulatá, zelenožluté barvy, s ojněním jako CS. Plně zralé

bobule mají viditelné hnědavé tečky. Dužnina je řídká, travnatě makovicové chuti. Jako všechny PIWI odrůdy má poměrně bujnější růst, a pokud více nesprchne, tak i vyšší plodnost. Hrozen je středně velký až větší, kuželovitého tvaru s křídélky, vzdušný (a právě často sprchlý). List je pětilaločný, hluboce vykrajovaný (s lyrovitými laloky), podobný mateřské odrůdě CS, ale větší. Řapíkový výkrojek je většínou úzce otevřený nebo uzavřený s průsvitem. Řapík je středně dlouhý až dlouhý, zelený s hnědavými skvrnami. Vrchní strana listové čepele je jemně vrásčitá a tmavě zelené barvy. Spodní strana listu

Cabernet blanc – hrozen

Cabernet blanc – list

Sauvignon – hrozen

je mírně plstnatá (na žilnatině). Plodnost je většinou střední 6–12 t.ha⁻¹, cukernatost v moštu pak 18–22 °NM a obsah kyselin bývá 8–11 g.l⁻¹. Víno je typické odrůdové, připomínající „zelený“ Cabernet Sauvignon s kyselinami Ryzlinku rýnského.

Sauvignon (syn.: VB CAL 6-04, Calinda)

Odrůdu Sauvignon „pustil do světa“ V. Blattner v roce 2014 a od té doby se lavi novitě šíří. Odrůda má totiž výrazné kopřivové aroma (dnes opět vyhledávané), vyšší odolnost proti houbovým chorobám, velmi slušnou plodnost a relativně rané zrání.

Cabernet Jura – hrozen

Sauvignon – list

Tato odrůda vznikla z křížení odrůd Sauvignon a Ryzlink rýnský × Seyve Villard? (donor odolnosti). Zraje ihned po Chrupce bílé, tj. druhý týden v září. Slušná odolnost vůči houbovým chorobám, dobrá plodnost, relativní ranost zrání a velmi dobrá kvalita vína dávají tušit, že o této odrůdě v brzké době budeme slyšet stále častěji.

Odrůda má bujnější růst, raší i kvete středně pozdně, zraje však již od pol. září. Odolnost vůči plísni šedé i plísni révové je vyšší, k padlí révovému je dobrá. Vůči mrazu taktéž. Bujnější růst na počátku vegetace způsobuje, že letorosty pomaleji dřevnatí a bývají tak citlivější na vylomení (zejména na větrné lokalitě). Odrůda

je údajně náchylnější k nedostatku hořčíku a draslíku (vznik chloróz). Hrozen je středně velký, kuželovitý, středně hustý až hustší. Průměrná hmotnost hroznů je 137 g. Bobule středně velká, kulatá, v plné zralosti zelenožlutá s nápadným růžovým líčkem. Dužnina je řídká, výrazně kopřivové chuti. List je pětilaločnatý, mírně vrásčité se silnější kutikulou, vespod pavučinovitě plstnatý, středně vykrajovaný, řapíkový výkrojek je úzce otevřený. Řapík je středně dlouhý až dlouhý, narůžovělý, později celý červený. Plodnost je střední 6–12 t.ha⁻¹, cukernatost v moštu činí 18–23 °NM, obsah kyselin je 7–10 g.l⁻¹. Víno připomíná odrůdu Sauvignon svým kopřiv-

Cabernet Jura – list

vovým aroma a chutí po angreštu, meruňkách až černém rybízu.

Cabernet Jura (syn.: VB 5-02)

Odrůda prošla registrací v roce 2006. Původně bylo uváděno křížení Cabernet Sauvignon × donor odolnosti Seyve Villard? (blíže neurčené hybridní křížení). Nedávno však byla mateřská odrůda Cab. Sauvignon vyloučena provedenou genetickou analýzou a pravděpodobné křížení bylo stanoveno takto: (SV 12286 × Medoc noir) × Kabernet severnyj. Čili /Galan × V. amurensis/ × /V. amurensis × V. vinifera/ - takže odrůda obsahuje hned dva krátké geny mrazuvzdorné révy amurské. V našich podmínkách se tato odrůda jeví opět velmi pozitivně. Má dobrou plodnost (ale nepřeplozuje), slušnou odolnost proti houbovým chorobám a velmi dobrou odolnost vůči mrazu. Odrůda dozrává středně pozdně, tj. koncem září.

Odrůda je středně bujného až bujnějšího růstu, avšak příjemného, vzpřímeného růstu. Raší sice docela brzy (oproti Cab. Sauvignon), ale i při případném poškození jarními mrazíky velmi dobře obrůstá plodným obrostem z podoček. Odrůda velmi dobře vzdoruje plísni révové a zimním mrazům. Poměrně dobře je i odolná proti padlí a plísni šedé. Hrozen je středně velký, válcovitě kuželovitý, středně hustý až hustší, u báze křídlatý. Bobule jsou menší až středně velké, modrofialové se

silnější voskovou vrstvou (ojíněné). Dužnina je řidší, kabernetové chuti. Listy jsou středně velké, mírně 3-5laločnaté, z horní i spodní strany hladké. Řapík je delší, růžovočervený. Bazální výkroj je mírně otevřený, ve tvaru písmene V. Plodnost je většinou střední až vyšší 8-13 t.ha⁻¹, cukernatost v moštu pak 19-23 °NM a obsah kyselin bývá 7-9 g.l⁻¹. Víno je typické odrůdové, připomínající Cabernet Sauvignon s tmavočervenou barvou a nižšími tříslovinami.

Pinotin (VB 91-26-19, Pinotine)

Tato modrá moštová odrůda vznikla v roce 1991, údajně křížením Rulandského modrého a odolného hybridu (Seyve Villard?) nesoucího donory rezistence. Výběr nadějných semenáčků proběhl následně v německé Falci (v obci Neustadt). Po několika letech zkušebního hodnocení prošla odrůda registrací mezi lety 2002 a 2010. Zraje v druhé polovině září. Odrůda má středně bujný růst, na chudších suchých půdách spíše slabší. Raší poněkud později, takže ji tolik nepoškozují jarní mrazíky. Zimními mrazy netrpí. Odolnost vůči padlí a plísni šedé je velmi dobrá, vůči plísni révové dobrá. Hrozen je poměrně velký, protáhle kuželovitý a křídlatý. Jeho struktura je spíše středně hustá až hustší. Bobule jsou středně velké, kulaté, modré, silněji ojíněné. Listy jsou středně velké s minimálními laloky, hlad-

ké. Řapíkový výkrojek je úzce otevřený, podobně jako u odrůdy Pinot noir. Řapík je středně dlouhý, narůžovělý. Plodnost je většinou střední až vyšší 7-13 t.ha⁻¹, cukernatost v moštu pak 19-23 °NM a obsah kyselin bývá 7-10 g.l⁻¹. Víno je ovocné, rubínově červené, s vůní i chutí po černých třešních.

Cabertin (VB 91-26-17)

Obdobně jako předešlá odrůda i odrůda Cabertin byla vyšlechtěna již v roce 1991 a registrována pak v roce 2017. Za rodičovské křížení je uváděno Cabernet Sauvignon × blíže nespecifikovaný odolný hybrid (Seyve Villard?) nesoucí donory rezistence. Odrůda má velmi silný kabernetový charakter s vůní po zelené paprice až chili a pepři. Nazrává koncem září až začátkem října (asi 10-14 dní před CS). Růst je poněkud bujnější, ale vzpřímený. Odrůda se vyznačuje velmi dobrou odolností k padlí a plísni šedé, odolnost k plísni révové je dobrá. Mrazuvzdornost je také velmi dobrá. Díky pozdnějšímu rašení nebývá často poškozována jarními mrazíky. Hrozen je velký, protáhle kuželovitě válcovitý, poměrně hustý. Bobule je menší, kulatá, modré barvy s výrazným ojíněním. Dužnina je řidší, kabernetové chuti. Listy jsou středně velké, mírně 3-5laločnaté, z horní i spodní strany na žilnatinách (a zejména při jejich souběhu) pavučinově ojíněné. Řapíkový výkrojek je otevřený. Řapík je středně dlouhý, narůžovělý.

Pinotin - hrozen

Pinotin - list

Cabertin - hrozen

Plodnost je většinou střední 6–10 t.ha⁻¹, cukernatost v moštu pak 18–23 °NM a obsah kyselin bývá 8–11 g.l⁻¹. Víno je tmavě červené barvy, tříslovité, s pyrazinovým aroma po paprice a koření.

Cabaret noir (VB 91-26-4, Cabernet noir, Kabaret)

Stejně jako předešlá odrůda i odrůda Cabaret Noir byla vyšlechtěna již v roce 1991 a registrována pak v roce 2017. Za rodičovské křížení se uvádí Cabernet Sauvignon × blíže nespecifikovaný odolný hybrid (Seyve Villard? × V. amurensis?) nesoucí dono-

Cabaret noir - hrozen

Cabertin - list

ry rezistence, včetně genů révy amurské. Odrůda disponuje také kabernetovým aroma, ale poněkud jemnějším, připomínající ponejvíce odrůdu Cabernet Franc. Zpočátku nesla odrůda jméno Cabernet noir, ale při úřední registraci v roce 2017 byl název změněn na současný Cabaret noir. Odrůda má časnější zrání, nazrává již začátkem září. Růst je středně silný a vzpřímený. Odolnost proti mrazu je velmi dobrá, stejně tak proti padlí a plísni révové, proti plísni šedé dobrá. Hrozen je menší, kuželovitý, spíše volný. Bobule je malá, kulatá, modrá s ožněním. Dužnina je řídká, kabernetové chuti. Slupka je dosti

pevná. Třapina v době zralosti nápadně zčervená. Listy jsou středně velké, mírně vrásčité, s mírnými výkroji. Spodní strana listu je na žilnatinách mírně plstnatá. Řapíkový výkroj je široce otevřený. Řapík je středně dlouhý, zejména u báze narůžovělý, později červený. Plodnost je většinou střední až vyšší 8–13 t.ha⁻¹, cukernatost v moštu pak 19–24 °NM a obsah kyselin bývá 6–10 g.l⁻¹. Víno je tmavě červené barvy, jemného kabernetového aroma. Ve Švýcarsku z této odrůdy vyrobili i poměrně dobré rosé (v našich podmínkách by ale bylo nutné hrozny podtrhnout pro zachování vyšší acidity ve víně). ■

Cabaret noir - list